

EKONOMIA

4

**PRACE NAUKOWE
UNIwersytetu EKONOMICZNEGO
WE WROCLAWIU
nr 77**

**RESEARCH PAPERS
OF WROCLAW UNIVERSITY
OF ECONOMICS
No. 77**

EKONOMIA

4

Integracja europejska

Redaktor naukowy
Mirosława Klamut

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2009

Rada Naukowa

Andrzej Matysiak (przewodniczący)

*Tadeusz Borys, Bogusław Fiedor, Mirosława Klamut, Bożena Klimczak, Marian Noga,
Maria Piotrowska, Jan Rymarczyk, Stanisław Urban*

Recenzent

Andrzej Prusek, Lucyna Wojtasiewicz

Redaktor Wydawnictwa

Dorota Pitulec

Redaktor techniczny

Barbara Łopusiewicz

Skład i łamanie

Beata Mazur

Projekt okładki

Beata Dębska

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2009

ISSN 1899-3192

ISSN 2080-5977

Spis treści

Wstęp	7
Dariusz Waldziński , Etos integracji europejskiej i duch kapitalizmu w aspekcie globalnego kryzysu gospodarczego	11
Giuseppe Calzoni , Leisure, economics and society	27
Leszek Cybulski , Zmiany konkurencyjności państw Unii Europejskiej wobec innych krajów w okresie 1999-2009 (ze szczególnym ujęciem czynników społecznych)	34
Marta Wincewicz-Bosy , Podstawy teoretyczne interwencjonizmu państwowego. Interwencjonizm państwowy w rolnictwie na przykładzie Unii Europejskiej	50
Zbigniew Jurczyk, Barbara Majewska-Jurczyk , Rozwój polityki kartelowej w Unii Europejskiej	70
Jarosław Czaja , Umacnianie się pozycji euro na świecie jako waluty międzynarodowej	88
Magdalena Maria Kowalska , Kryzys w Wielkiej Brytanii a perspektywa wypełnienia kryteriów z Maastricht	99
Ewa Szostak , Innowacyjność regionów Europy	114
Ewa Łązniewska, Dorota Czyżewska , Regiony uczące się na przykładzie Francji	124
Małgorzata Markowska, Danuta Strahl , Profile innowacyjności europejskich regionów – propozycja identyfikacji	136
Mirosława Klamut, Katarzyna Lisińska , Współczesne uwarunkowania budowy regionu opartego na wiedzy z uwzględnieniem doświadczeń regionu Saksonii	150
Stanisław Urban , Przekształcenia strukturalne na polskim rynku zbóż po wstąpieniu do Unii Europejskiej	173
Franciszek Kapusta , Mleczarstwo polskie w warunkach Unii Europejskiej	187
Łukasz Olipra , Polityka lotnicza Unii Europejskiej wobec krajów trzecich	203
Andrzej Jan Kras , Ponowne wykorzystanie informacji publicznej w Unii Europejskiej – wprowadzenie do zagadnienia	217

Summaries

Dariusz Waldziński , The ethos of the European integration and the spirit of capitalism in the aspect of the global economic crisis	26
Giuseppe Calzoni , Wolny czas, ekonomia i społeczeństwo	33
Leszek Cybulski , Changes in competitiveness of EU states towards other countries between 1999 and 2009 (with a special compliance of social factors)	49
Marta Wincewicz-Bosy , Theoretical basis of international interventionism. International interventionism in agriculture on the example of the EU	69
Zbigniew Jurczyk, Barbara Majewska-Jurczyk , The cartel policy development in the European Union	87
Jarosław Czaja , Strengthening the euro position as international currency	98
Magdalena Maria Kowalska , The UK in crisis: prospects of meeting the Maastricht criteria	112
Ewa Szostak , Innovation of European regions	123
Ewa Łaźniewska, Dorota Czyżewska , Learning regions on the example of France	135
Małgorzata Markowska, Danuta Strahl , Innovation profiles of European regions – identification proposal	148
Mirosława Klamut, Katarzyna Lisińska , Modern circumstances of creating knowledge-based region including the experiences gathered in Saxony ...	172
Stanisław Urban , Structural transformation in the Polish cereal market after integration with the European Union	185
Franciszek Kapusta , Polish diary in the European Union	202
Łukasz Olipra , Aviation policy of the European Union towards third countries	216
Andrzej Jan Kras , Re-use of the public sector information in the European Union: the issue's introduction	225

Wstęp

Od czasu złożenia wniosku o przyjęcie do Unii Europejskiej w 1994 r. Polska włożyła wiele wysiłku, aby 10 lat później w 2004 r. zostać jej członkiem. Te lata to okres przebudowy podstaw funkcjonowania państwa i gospodarki nie tylko w kierunku demokracji i gospodarki rynkowej, ale również w kierunku postępu cywilizacyjnego oraz rosnącej stabilności społecznej i gospodarczej. Nie oznacza to jednak, że uzyskane w 2004 r. członkostwo odsunęło od naszego kraju kolejne ograniczenia rozwojowe i kolejne koszty w dorównywaniu pod względem warunków życia „starym członkom Unii”. Członkostwo w Unii Europejskiej stworzyło wiele nowych możliwości rozwoju polskiej gospodarki. Swoboda przepływu towarów, kapitału, zasobów pracy owocowała przede wszystkim znacznym wzrostem handlu, rozwojem przedsiębiorczości, przyrostem nowoczesnych miejsc pracy, wzrostem edukacji, rozwojem infrastruktury, wzmocnieniem działania wielu instytucji czy wreszcie wzrostem konkurencyjności polskiej gospodarki w gospodarce globalnej.

Członkostwo w Unii Europejskiej postawiło przed Polską także wiele nowych wyzwań. Jednym z nich jest opracowanie realnej, długoterminowej strategii rozwoju naszego kraju, sięgającej roku 2030, obejmującej prognozami i scenariuszami rozwoju co najmniej dwa pokolenia, którym towarzyszyć będą nie tylko sukcesy, ale przede wszystkim ważne wyzwania, stojące niejednokrotnie nie tylko przed Polską, lecz także przed całą Unią Europejską. Do tych wyzwań zalicza się obecnie m.in. przyspieszenie innowacyjnego rozwoju Unii, zagrożenie jej spójności rosnącą rozpiętością rozwoju społecznego i terytorialnego, przeciwstawienie się rosnącym negatywnym konsekwencjom procesów demograficznych oraz zmian klimatycznych. Ważnym wyzwaniem dla Unii jest również konieczność poziomu wzrostu kapitału ludzkiego i społecznego, przyspieszenie wzrostu globalnej konkurencyjności gospodarki europejskiej. Realizacja każdego z tych wyzwań wymaga wielu środków finansowych, a ponadto nie tylko niesie ze sobą korzyści, ale wymaga także zgody na przewidywalne niekorzyści.

W tym kontekście Unia Europejska od dawna zapowiada odejście od dotychczasowego modelu wspólnej polityki rolnej, jak również zreformowanie dotychczasowej polityki spójności w kierunku położenia większego nacisku na podniesienie innowacyjności gospodarki unijnej oraz zwiększenie działań o charakterze międzynarodowym. Te kierunki działań wymagają albo zwiększenia budżetu Unii, albo przesunięć w dotychczasowym budżecie od obecnie tradycyjnych do nowych dziedzin. Dla Polski oznacza to wypracowanie nowych kierunków działań w obrębie polityki regionalnej oraz rolnej. Otwarta dyskusja o reformie obu tych najważniejszych pomocowych polityk Unii Europejskiej zapowiadana jest w najbliższym czasie, tj. pod koniec 2009 r. Można już dzisiaj uznać, że wobec konsekwencji, jakie przyniósł gospodarkom europejskim kryzys finansowy z 2008 r., zwiększenie budżetu jest raczej bardzo wątpliwe. Wszystkie gospodarki krajów członkowskich Unii generują zwięk-

szony deficyt obecnie oraz w roku 2010. Odchodzenie od wysokich deficytów i rosnącego długu publicznego zajmie rządowi państw Unii najpewniej następnych kilka lat. Można przypuszczać, że walka z konsekwencjami kryzysu oraz niedopuszczenie do ponownego załamania w sektorze finansowym, jak również zabiegi w zakresie wykreowania nowych czynników realnego wzrostu gospodarczego będą tymi przesłankami, które przyspieszą decyzję o reformowaniu budżetu unijnego. Ta skomplikowana sytuacja gospodarcza zwraca uwagę, że w bieżącej sytuacji Polski szczególnie ważne jest utrzymanie wysokiego poziomu efektywności wykorzystania środków pomocowych Unii Europejskiej, które zostały przyznane naszemu krajowi na okres 2007-2013. W następnym okresie programowania Polska na pewno nie otrzyma aż tak wysokich środków na endogeniczny rozwój swoich regionów, rozwój innowacyjności gospodarki oraz rozwój infrastruktury.

Należy podkreślić, że artykuły prezentowane w niniejszym zeszycie Prac Naukowych w sposób bezpośredni bądź pośredni dotyczą wielu z wymienionych problemów rozwoju zarówno Polski, jak i innych krajów Unii. Pierwszy z artykułów, autorstwa D. Waldzińskiego, podejmuje problemy etosu integracji europejskiej. Autor uznaje, że załamanie podstawowych wartości tworzących kulturę i cywilizację współczesnej Europy, które stanowiły fundament rozwoju gospodarki rynkowej, stało się jedną z przesłanek globalnego kryzysu gospodarczego. Celem artykułu jest pobudzenie do dyskusji nad związkiem między dawnym etosem Europy oraz współczesnym duchem kapitalizmu w kontekście podejmowania wyzwań stojących przed Unią Europejską.

Kolejny artykuł G. Calzoniego, byłego rektora Uniwersytetu w Perugii, zwraca uwagę, że społeczeństwa Unii Europejskiej, w pogoni za dobrami „doczesnymi”, nie znajdują czasu na refleksję nad dokonującymi się przemianami życia społeczno-gospodarczego, nad potrzebą dostrzegania, że nadszedł czas budowy nowej przyszłości dla Europy, który wymaga doceniania strategicznych czynników rozwoju – kapitału wiedzy i kapitału społecznego.

Artykuły M. Wincewicz-Bosy, S. Urbana i F. Kapusty dotyczą problemów funkcjonowania wspólnej polityki rolnej. Polska należy do krajów, które szybko modernizują funkcjonowanie rynków poszczególnych produktów żywnościowych. Dzięki przyływowi środków pomocowych z Unii Europejskiej dokonują się ważne zmiany strukturalne w polskim rolnictwie. Ale pamiętać również należy, że polityka Unii Europejskiej, a zwłaszcza względnie niski poziom wykorzystania środków pomocowych, jest przez wielu polityków i badaczy kwestionowana. Twierdzą oni, że z tego tradycyjnego typu interwencjonizmu Unia powinna się wycofać. Niewątpliwie wspólna polityka rolna Unii wymaga przyspieszenia reformowania. Jej losy w najbliższym czasie będą się ważyły. W zamieszczonych w tomie artykułach podkreśla się, że podjęcie ostatecznych decyzji wcale nie będzie łatwe.

Kolejna większa grupa artykułów odnosi się do oceny postępu innowacyjności wśród gospodarek Wspólnoty. Ich autorzy analizują rolę innowacji w gospodarkach słabszych regionów. Dyfuzja postępu innowacyjnego na słabszych obszarach roz-

szerzonej Unii Europejskiej jest jednym z ważniejszych wyzwań, z którymi Unia powinna się zmierzyć w najbliższej przyszłości. Szybszy wzrost gospodarczy całej Unii Europejskiej wymaga nie tylko wyższego poziomu konkurencyjności gospodarek w metropoliach centralnego układu europejskiego, ale również efektywnych działań implementujących innowacyjność w gospodarkach regionów oczekujących na przyspieszenie zmian strukturalnych. Problematyka ta jest rozważana w artykułach E. Szostak, E. Łązniewskiej i D. Czyżewskiej, M. Markowskiej i D. Strahl oraz M. Klamut i K. Lisińskiej.

W oddanym do rąk czytelników zbiorze nie mogło zabraknąć artykułów dotyczących funkcjonowania unii gospodarczej i monetarnej. Dwoje autorów, J. Czaja oraz M. Kowalska, poświęca swoje artykuły sukcesom i porażkom tej unii. W pierwszym z nich jest mowa o sile waluty euro w sytuacji rosnącego kryzysu finansowego i gospodarczego. Autor zwraca uwagę, że Unia Europejska powinna więcej uwagi poświęcić sprawom międzynarodowym, to jest reorganizacji rezerw walutowych różnych banków centralnych poza strefą euro oraz UE. Zmiana tych zachowań ma duże znaczenie dla procesu wychodzenia gospodarki europejskiej z kryzysu. M. Kowalska, rozpatrując szanse przyjęcia euro przez Wielką Brytanię, podkreśla, że gospodarka brytyjska w najbliższych latach nie będzie zdolna do wejścia do strefy euro przede wszystkim z tytułu rosnącego deficytu sektora finansów publicznych oraz rosnącego długu publicznego.

W wymienionych artykułach zwraca się uwagę, że podnoszenie konkurencyjności gospodarki europejskiej jest zagadnieniem wielce złożonym, nie może zatem dziwić, o czym pisze L. Cybulski, że Unia Europejska doświadcza powolnej utraty osiągniętego poziomu konkurencyjności w stosunku do największych gospodarek świata.

Obok wspomnianych artykułów, równie interesujące są prace nieco odbiegające swą treścią od wyszczególnionych na początku wyzwań, z którymi powinny się zmierzyć gospodarki członków Unii. Do zapoznania się ze wszystkimi opracowaniami zamieszczonymi w nowo wydanym tomie „Ekonomia. Integracja europejska” zapraszam czytelników zainteresowanych problemami ważnymi dla przyszłości rozwoju Unii oraz dla postępów w procesie integracji europejskiej.

Sądzymy, że przyszedł czas na dyskusję o tym, jak budować przyszłość i cieszy nas to, że powinni się tym zająć przede wszystkim ekonomiści, co przekazywany w ręce czytelników tom dokumentuje.

Mirosława Klamut